

Рекомендації для приймальної комісії Харківського національного університету радіоелектроніки щодо дотримання вимог антикорупційного законодавства під час вступної кампанії 2024

Основними нормативно-правовими актами, що регламентують питання запобігання і протидії корупції в Харківському національному університеті радіоелектроніки є:

- Закон України «Про запобігання корупції»;
- Закон України «Про засади державної антикорупційної політики в Україні (Антикорупційна стратегія) на 2014-2017 роки»;
- Закон України «Про засади запобігання і протидії корупції»;
- Кримінальний кодекс України;
- Кодекс України про адміністративні правопорушення;
- Закон України «Про засади державної антикорупційної політики на 2021 - 2025 роки»;
- Антикорупційна програма Харківського національного університету радіоелектроніки на 2024 рік.

Конфлікт інтересів

Законодавець виділяє два види конфлікту інтересів: потенційний та реальний конфлікт інтересів.

Так, потенційний конфлікт інтересів – це наявність у особи приватного інтересу у сфері, в якій вона виконує свої службові чи представницькі повноваження, що може вплинути на об'єктивність чи неупередженість прийняття нею рішень, або на вчинення чи невчинення дій під час виконання зазначених повноважень.

Реальний конфлікт інтересів являє собою суперечність між приватним інтересом особи та її службовими чи представницькими повноваженнями, що впливає на об'єктивність або неупередженість прийняття рішень, або на вчинення чи невчинення дій під час виконання зазначених повноважень. Слід зазначити, що під приватним інтересом в даному випадку розуміється будь-який майновий чи немайновий інтерес особи, у тому числі зумовлений особистими, сімейними, дружніми чи іншими позаслужбовими стосунками з фізичними чи юридичними особами, у тому числі ті, що виникають у зв'язку з членством або діяльністю в громадських, політичних, релігійних чи інших організаціях.

Суб'єкти, які підпадають під дію Закону, зобов'язані вживати заходи щодо недопущення виникнення реального, потенційного конфлікту інтересів, зокрема, повідомляти не пізніше наступного робочого дня з моменту, коли особа дізналася чи повинна була дізнатися про наявність у неї реального чи потенційного конфлікту інтересів безпосереднього керівника.

Окрім цього суб'єкти, які підпадають під дію Закону, зобов'язані не вчиняти дій та не приймати рішень в умовах реального конфлікту інтересів та вжити заходів щодо врегулювання реального чи потенційного конфлікту інтересів.

Безпосередній керівник особи або ректор протягом двох робочих днів після отримання повідомлення про наявність у підлеглої йому особи реального чи потенційного конфлікту інтересів приймає рішення щодо врегулювання конфлікту інтересів, про що повідомляє відповідну особу.

Безпосередній керівник або ректор, якому стало відомо про конфлікт інтересів підлеглої йому особи, зобов'язаний вжити передбачені Законом заходи для запобігання та врегулювання конфлікту інтересів такої особи.

Зовнішнє врегулювання конфлікту інтересів здійснюється шляхом:

- 1) усунення особи від виконання завдання, вчинення дій, прийняття рішення чи участі в його прийнятті в умовах реального чи потенційного конфлікту інтересів;

- 2) застосування зовнішнього контролю за виконанням особою відповідного завдання, вчиненням нею певних дій чи прийняття рішень;
- 3) обмеження доступу особи до певної інформації;
- 4) перегляду обсягу службових повноважень особи;
- 5) переведення особи на іншу посаду;
- 6) звільнення особи.

У разі існування в особи сумнівів щодо наявності в неї конфлікту інтересів вона зобов'язана звернутися за роз'ясненнями до територіального органу Національного агентства з питань запобігання корупції. У разі якщо особа не отримала підтвердження про відсутність конфлікту інтересів, вона діє відповідно до вимог, передбачених Законом. Якщо особа отримала підтвердження про відсутність конфлікту інтересів, вона звільняється від відповідальності, якщо у діях, щодо яких вона зверталася за роз'ясненням пізніше було виявлено конфлікт інтересів.

Суб'єкти, на яких поширюється дія Закону, у яких наявний реальний чи потенційний конфлікт інтересів, можуть самостійно вжити заходів щодо його врегулювання шляхом позбавлення відповідного приватного інтересу з наданням підтверджуючих це документів безпосередньому керівнику або ректору.

При цьому позбавлення приватного інтересу має виключати будь-яку можливість його приховування.

Зовнішній контроль здійснюється в таких формах:

- 1) перевірка працівником, визначеним ректором, стану та результатів виконання особою завдання, вчинення нею дій, змісту рішень чи проектів рішень, що приймаються або розробляються особою з питань, пов'язаних із предметом конфлікту інтересів;
- 2) виконання особою завдання, вчинення нею дій, розгляд справ, підготовка та прийняття нею рішень у присутності визначеного ректором працівника.

У рішенні про здійснення зовнішнього контролю визначаються форма контролю, уповноважений на проведення контролю працівник, а також обов'язки особи у зв'язку із застосуванням зовнішнього контролю за виконанням нею відповідного завдання, вчиненням нею дій чи прийняття рішень. Переведення особи на іншу посаду у зв'язку з наявністю реального чи потенційного конфлікту інтересів здійснюється за рішенням ректора у разі, якщо конфлікт інтересів у її діяльності має постійний характер і не може бути врегульований шляхом усунення такої особи від виконання завдання, вчинення дій, прийняття рішення чи участі в його прийнятті, обмеження її доступу до інформації, перегляду її повноважень та функцій, позбавлення приватного інтересу та за наявності вакантної посади, яка за своїми характеристиками відповідає особистим та професійним якостям особи.

Переведення на іншу посаду може здійснюватися лише за згодою цієї особи.

Звільнення особи з займаної посади у зв'язку з наявністю конфлікту інтересів здійснюється у разі, якщо реальний чи потенційний конфлікт інтересів у її діяльності має постійний характер і не може бути врегульований в інший спосіб, в тому числі через відсутність її згоди на переведення або на позбавлення приватного інтересу.

Обмеження щодо одержання подарунків

Відповідно до частини першої ст. 23 Закону «Про запобігання корупції» суб'єктам, на яких поширюється дія Закону, забороняється безпосередньо або через інших осіб вимагати, просити, одержувати подарунки для себе чи близьких їм осіб від юридичних або фізичних осіб:

- 1) у зв'язку із здійсненням такими особами діяльності, пов'язаної із виконанням функцій держави або місцевого самоврядування;
- 2) якщо особа, яка дарує, перебуває в підпорядкуванні такої особи.

Вказані особи можуть приймати подарунки, які відповідають загально визнаним уявленням про гостинність, крім випадків, передбачених частиною першою ст. 23 Закону, якщо вартість таких подарунків не перевищує одну мінімальну заробітну плату, встановлену на день прийняття подарунка одноразово, а сукупна вартість таких подарунків, отриманих від однієї особи (групи осіб) протягом року, не перевищує двох прожиткових мінімумів, встановлених для працездатної особи на 1 січня того року, в якому прийнято подарунки.

Ці обмеження щодо вартості подарунків не поширюється на подарунки, які:

- 1) даруються близькими особами;
- 2) одержуються як загальнодоступні знижки на товари, послуги, загальнодоступні виграші, призи, премії, бонуси.

Запобігання одержанню неправомірної вигоди або подарунка та поводження з ними

Відповідно до ст. 24 Закону «Про запобігання коупції», суб'єкти, на яких поширюється дія Закону, у разі надходження пропозиції щодо неправомірної вигоди або подарунка, незважаючи на приватні інтереси, зобов'язані невідкладно вжити таких заходів:

- 1) відмовитися від пропозиції;
- 2) за можливості ідентифікувати особу, яка зробила пропозицію;
- 3) залучити свідків, якщо це можливо, у тому числі з числа співробітників;
- 4) письмово повідомити про пропозицію безпосереднього керівника або ректора ХНУРЕ, уповноважену особу з питань запобігання та виявлення коупції.

Звертаємо Вашу увагу на те, що обіцянка вчинити в майбутньому діяння (наприклад, щодо зарахування до університету, здачі іспиту чи кар'єрного підвищення) з метою отримання будь-якої вигоди є коупційним правопорушенням.

Якщо особа виявила у своєму службовому приміщенні чи отримала майно, що може бути неправомірною вигодою, або подарунок, вона зобов'язана невідкладно, але не пізніше одного робочого дня, письмово повідомити про цей факт свого безпосереднього керівника або ректора, а також уповноважену особу з питань запобігання та виявлення коупції.

Про виявлення майна, що може бути неправомірною вигодою, або подарунка складається акт, який підписується особою, яка виявила неправомірну вигоду або подарунок, та її безпосереднім керівником або ректором.

У разі якщо майно, що може бути неправомірною вигодою, або подарунок виявляє ректор, акт про виявлення майна, що може бути неправомірною вигодою, або подарунка підписує ця особа та уповноважений з антикоупційної діяльності.

Предмети неправомірної вигоди, а також одержані чи виявлені подарунки зберігаються в ХНУРЕ до їх передачі спеціально уповноваженим суб'єктам у сфері протидії коупції.

Вищезазначені положення не поширюються на випадки одержання подарунка за наявності обставин, передбачених частиною другою статті 23 цього Закону (щодо отримання подарунків, які відповідають загально визнаним уявленням про гостинність).

У випадку наявності в особи сумнівів щодо можливості одержання нею подарунка, вона має право письмово звернутися для одержання консультації з цього питання до уповноваженого з антикоупційної діяльності або територіального органу Національного агентства з питань запобігання коупції, який надає відповідне роз'яснення.

Порядок дій в разі виявлення фактів, що можуть свідчити про вчинення коупційних або пов'язаних з коупцією правопорушень

Працівник, студент університету чи будь-яка інша особа, якій стали відомі факти, що можуть свідчити про вчинення корупційного або пов'язаного з корупцією правопорушення, зобов'язана негайно повідомити про це свого безпосереднього керівника, ректора університету, уповноважену особу з питань запобігання та виявлення корупції.

На сайті університету розміщена контактна інформація для викривачів щодо повідомлення про корупцію.

Поради посадовим особам університету

1. Станьте прикладом нетерпимості до проявів корупції. Своєю поведінкою давайте оточуючим зрозуміти, що не тільки не будете самі приймати участі у корупційних діяннях, але й не будете приховувати таких діянь своїх колег.
2. Рішуче припиняйте спроби втягнути Вас у корупційні діяння. Негайно повідомляйте про такі спроби ректору та уповноваженому з антикорупційної діяльності. Чітко дотримуйтеся норм законодавства про заборону прийняття винагород або подарунків та вимог доброчесної поведінки.
3. Якщо у Вас з'являється відчуття, що Вас хочуть попросити про послугу, яка суперечить Вашим обов'язкам, залучіть будь-кого зі своїх колег якості свідка.
4. Працюйте так, щоб Вашу роботу можна було в будь-який момент перевірити. Ваша робота повинна бути прозорою та зрозумілою для керівництва, колег та інших осіб.
5. Чітко відокремлюйте службову діяльність від свого приватного життя. Перевіряйте, чи немає конфлікту інтересів між Вашими службовими обов'язками та приватними інтересами.
6. Запобігайте корупції, викриваючи випадки корупційкорупційних діянь. Не приховуйте протиправних діянь!

Уповноважена особа ХНУРЕ
з питань запобігання та виявлення корупції

Марія Сулейманова